

FABRÉ, Xavier; FERRAN, Domènec (coordinadors). **Teatre principal. Terrassa.** Terrassa: Ajuntament de Terrassa, abril de 2011. 95 pàgines.



El Teatre Principal de Terrassa és un edifici emblemàtic que forma part de la vida de tots els terrassencs de diferents generacions i orígens, cent cinquanta anys d'història contemplen aquesta reforma actual que el situa en el tercer mil·lenni com un nou espai cultural de primera qualitat per a la nostra ciutat i país.

Un espai burgès, amb un clar perfil modernista, s'obre de nou ara a una ciutat plural, multicultural i cosmopolita, on la barreja dels diferents grups socials pot amagar una realitat encara marcada per unes diferències socials pel que fa a l'accés a la cultura en determinats camps, com es el que ocuparà les activitats del nou espai, que podria ser de sociabilitat. I més si tenim en compte els més d'onze milions d'euros que s'han dedicat a les obres de remodelació de l'edifici, que han durat gairebé quatre anys. Quatre mil cinc-cents metres quadrats i sis-cents vint-i-tres butaques posen a l'abast de la vella Ègara i els egarencs un espai excepcional.

El llibre, segons els autors del text de presentació, Domènec Ferran (director del Museu de Terrassa), Pep Pla (director del Centre d'Arts Escèniques de Terrassa i director del Teatre Principal) i Xavier Fabré (arquitecte coautor del projecte de rehabilitació), té com a objectiu fonamental repassar la història d'aquesta institució teatral, comunicar la intervenció arquitectònica duta a terme i explicar el perquè d'aquesta institució terrassenca renovada. El conjunt de l'obra, de tipus catàleg, ha estat, però, el resultat de l'aportació d'un grup important d'especialistes en els diferents aspectes relacionats amb la rehabilitació i la divulgació de la intervenció feta en el Teatre Principal.

L'obra, que té un caràcter divulgatiu i una elevada qualitat visual, s'estructura en tres capítols, que posen en joc el passat, el present i el futur, i alhora els responsables de cada temps, respectivament: historiadors, tècnics (arquitectes, especialistes en arts decoratives,...) i ideòlegs (culturals, socials, polítics,...), però això no vol dir que cadascun d'aquest professionals no tingui res a opinar en els altres camps.

El primer capítol del llibre és dedicat al passat i és on Domènec Ferran ens explica tots els aspectes relacionats amb la història del Teatre Principal, on resta evident que el que pretenia la burgesia amb la construcció de l'edifici, no era tant un objectiu cultural, sinó social, és a dir, un espai per a desenvolupar les relacions socials, i lògicament econòmiques. Veure i ser vistos en aquestes fastuoses catedrals laiques de la nova classe dominant era el que necessitaven els nou amos del món. També en aquest capítol, Ana Fernández i Pere Montanya ens parlen del mosaic de Mario Maragliano i de la presa del nou teatre a la primera dècada del segle XXI, respectivament.

El capítol segon és dedicat al present i hi trobem una exposició molt acurada, extensa i documentada sobre tota la reforma realitzada, des del punt de vista arquitectònic. Els autors són els arquitectes responsables de l'obra de rehabilitació: Lluís Dilmé i Xavier Fabrè. Aquests dos arquitectes i Domènec Ferran ens parlen extensament, en un apartat del capítol, de la recuperació del patrimoni arquitectònic per a la ciutat. També trobem el textos d'Higini Arau (aspectes acústics), Joan Serra i Dolors Guixà (estudi dels vitralls) i Sílvia Ros (la pedra de la façana, els guixos i els estucs, i la recuperació del mosaic).

L'últim capítol és dedicat al futur i comença amb un recull de trenta-tres fotografies d'una qualitat excepcional, obra de la fotògrafa Lourdes Jansana. En Pep Pla, director del Teatre Principal, ens recorda, sota el lema llatí "*Ars longa, vita brevis*", la pervivència del teatre i el futur d'aquest a la nostra ciutat, avui abocada, entre d'altres camps, envers les arts escèniques, visuals i cinematogràfiques. Els últims articles del llibre estan dedicats a un estudi aprofundit de l'acústica de la sala, amb imatges, gràfics i plànols de caràcter tècnic, elaborat per Higini Arau, tema tractat en el segon capítol, però aquí d'una manera molt més completa.

Tanca el llibre un article de Sergi Belbel, que fa una evocació personal del nostre Teatre, el de la generació que el vàrem veure tancar i que ara veiem que es torna a obrir per als terrassencs i les terrassenques. Justament són les paraules que inicien el llibre en la presentació de l'alcalde, Pere Navarro. Un cop més desitgem que encerti, car això redundarà en benefici de tots i totes.

Manuel Márquez i Berrocal
Historiador i professor de Secundària

SALUDES, Montse; VIGUÉS, Mariona. **El darrer viatge**. Terrassa: Societat Municipal de Serveis Funeraris de Terrassa, SA, 2011. 198 pàgines.



Aquesta publicació analitza alguns costums generals i locals relacionats amb el procés de la mort. Es tracta d'una història col·lectiva dels enterraments com a acte social, on es reflecteixen creences personals i oficis desapareguts, entre d'altres coses.

El llibre es divideix en cinc capítols: la preparació per a la mort, la defunció, l'enterrament, el dol i les commemoracions dels difunts. Cadascun d'aquests capítols conté temes tan variats com l'habitació del malalt, l'administració del viàtic, vestir el difunt, el camí del cementiri o la festa de Tots Sants, entre molts d'altres. Es complementa amb un glossari, les paraules de la mort: frases fetes, locucions i refranys; i la corresponent bibliografia.

És una obra en què es compagina molt bé l'aspecte gràfic i el textual amb fotografies noves, imatges històriques, il·lustracions, dibuixos, esqueles i reproduccions de documents.

Tenim, doncs, una bona eina de caire etnogràfic, estèticament molt acurada i al